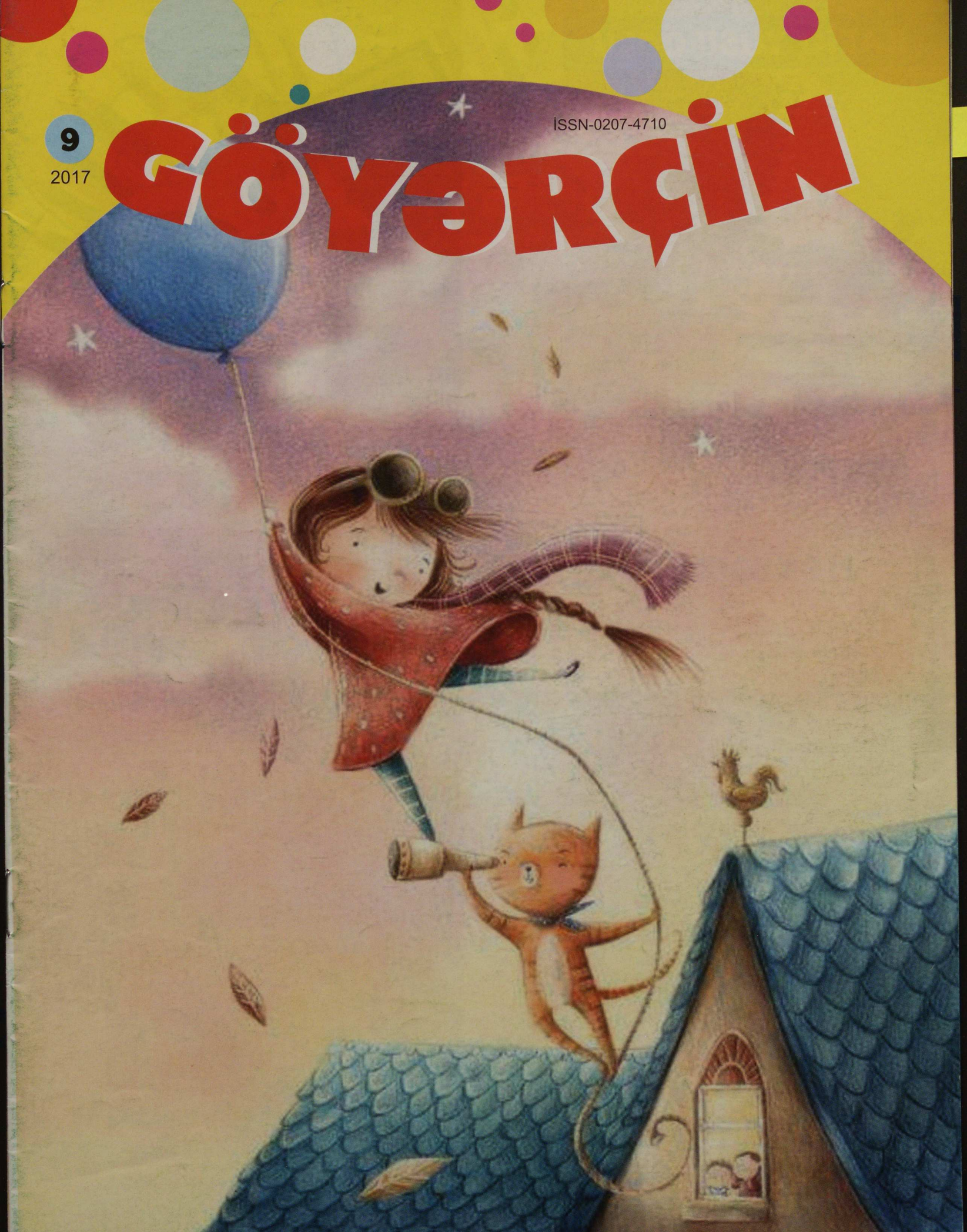

ISSN-0207-4710

9

2017

GÖYƏRÇİN

MÖCÜZƏLİ ARPA

(Tibet nağılı)

Yüz illər bundan qabaq Tibetdə Bulu adlı bir ölkə var idi. Orada yaşayanlar mal və qoyun ətindən başqa yeməli bir şeyin olduğunu bilmirdilər. Bu məmləkətdə öz işinin mahir ustası olan bir dəmirçi yaşayırdı. Onun Açu adlı ağıllı, xeyirxah və cəsur bir oğlu var idi.

Bir dəfə başqa ölkədə yaşayan tacirlər özləri ilə Buluya satmaq üçün xeyli mal gətirmişdilər. Açu onlardan eşitdi ki, arpa adlı qərribə bir bitki var və onun meyvələrinin, toxumlarının rəngi qızıldır. Özünü də bu bitki yalnız doxsan doqquz hündür dağın o biri üzündə, doxsan doqquz dərin çayın o biri tayındakı ruhlar ölkəsində bitir.

Açu bu qərara gəldi ki, tacirlərə qoşulub o sehrli ölkəyə getsin və öz məmləkətlərində əkmək üçün həmin bitkinin toxumundan alıb gətirsin. İyirmi gənc də Açu ilə birlikdə getməyə razı oldu. Dəmirçi onların hər biri üçün bir qılnc düzəldib bağışladı. İgidlər bir-birinə qoşulub yola düşdülər.

Az getdilər, üz getdilər, dərə-təpə, düz getdilər, bir dağı aşanda gördülər ki, qarşıda ondan da əzəmətli bir dağ var, bir çayı keçəndə gördülər ki, qarşıda ondan da dərin bir çay var. İgidlərin bəziləri sıldırımından yığılıb öldülər, bəzilər çayda batdılar, doxsan doqquz dağı aşandan, doxsan doqquz çayı keçəndən sonra Açu gördü ki, bu təhlükəli, çətin yolda salamat qalan tək cə onun özüdür. Doxsan doqquzuncu dağı aşandan sonra oğlan gördü ki, bir ağacın kölgəsində qoca bir qarı cəhrə ilə yun əyirir. Açu qarının yanında atdan düşdü, ədəb-ərkanla salam verib baş əydi və nəzakətlə soruşdu

ruhlar yaşayan ölkəyə necə getmək olar?

Qadın ondandan soruşdu ki, sən kimsən və ruhlar yaşayan ölkəyə nə məqsədlə getmək istəyirsən?

Açu kimliyini və həmin ölkəyə nə məqsədlə gedişini söylədi. Oğlanın ədəb-ərkanı qarının xoşuna gəldi. Ona görə dedi:

-Həmin ölkəyə burdan getmək o qədər də çətin deyil. Dağdan enəndə qarşına bir çay çıxacaq. Çay yuxarı qalxanda nəhəng bir şələləyə rast gələcəksən. Həmin yerdə dayanıb üç dəfə bərkdən dağların ruhunu çağırırsan, o sənənin yanına gələcək.

Açu qarının dediyi yolla getdi, dağdan enib çayın sahilinə gəldi, çay yuxarı gedib nəhəng şələləni gördü. Üzünü şələləyə sarı tutub çağırırdı:

-Ey hörmətli ruh, xahiş eləyirəm gözə görün, sənənlə vacib işim var.

Oğlan sözünü bitirən kimi şələlənin suları arasından hündürboylu bir qoca çıxdı. Başı göylərdəki buludlara çatan, saqqalı şələlədən uzun qoca göy gurultusunu xatırladan səslə soruşdu:

-Ey, kimdir mənə çağıran? Bəlkə sənən, ay cavan? Kimsən, nəçisən, hardan gəlmisən və mənə nə istəyirsən?

Oğlan ədəblə cavab verdi:

-Ey dağların əzəmətli ruhu Juda, mən Bulu ölkəsindən gəlmişəm. Eşitmişəm ki, sizdə gözəl bir bitki var. Xahiş eləyirəm, onun toxumundan bir az mənə ver, aparıb ölkəmizdə əkim.

Əzəmətli ruh istehza ilə gülüb dedi:

-Sən səhv eləyirsən, cavan oğlan, mənə heç bir toxum yoxdu. Arpa toxumu yalnız ilanlar padşahı Kabulenin məmləkətində olur.

Açu kədərləndi. Qocadan soruşdu ki, bəs o ölkəyə necə getmək, nə yolla toxum əldə etmək olar?

Dağların ruhu dedi:

-İlanlar padşahı nəhəng bir dağın mağarasında yaşayır. Bu mağaranın qapısının ağzından padşahın yanına ən sürətli qaçan at belə yeddi gündən tez gedib çata bilməz. Hələ bu harasıdır. Kabule çox simicdir və indiyə qədər heç kəsə bir cə dənə olsun toxum verməyib. Kim ilanlar şahının yanına toxum diləyi ilə gedib, Kabule onu itə döndərər və sonra yeyib. Özünə yazığın gəlsin, getsən, sənəni də əvvəlcə itə döndərər, sonra yeyəcək.

-Mən heç nədən qorxmuram, - Açu dedi. Öz yoluma davam etməkdə israrlıyam.

Dağlar ruhunun oğlandan çox xoşu gəldi və o, ilanlar şahının sarayına necə getməyin yolunu göstərdi:

-Kabule toxum verən deyil, onu ancaq hiylə ilə oğurlamaq lazımdır. Payızda çar taxılı kisələrə doldurdub öz iqamətgahına gətirir. Onu yüzdən çox zəhərli, çevik ilan qoruyur. Yalnız on gündən bir Kabule timsahlar şahına qonaq gedir və tez də geri qaydır. Bu azacıq fürsətdən istifadə eləyən keşikçilər gözlərinin acısını almaq üçün az da olsa mürgüləmək imkanı qazanırlar. Yalnız həmin vaxt mağaraya girib toxum oğurlamaq mümkündür.

Sonra dağların ruhu dedi ki, mən qocayam, sənə kömək eləmək gücündə deyiləm. Ancaq sənə sehrli mirvari bağışlayıram. Onu yaxşı qoru, köməyin olar. Lazım gəlsə onu ağzına alıb gizləyəsən. Əgər ilanlar padşahı sənəni itə döndərə bilsə belə, qoxma. Çalış elə bir qız tapasan ki, it görkəmində belə sənəni sevə bilsin. Əgər belə olsa, evə qayıdanda yenidən insana çevriləcəksən. Hə, yolçu yolunda gərəkdir! Sənə uğurlar diləyirəm.

(Ardı 10-cu nömrədə)

Tərcümə edib işləyən
R.Y.Əliyev